

Vuorovaikutus- raportti

Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelma 2020-2029

Sisällys

Vuorovaikutusraportin sisältö	3
1. Yleisten alueiden suunnitelman eteneminen	4
2. Aloitus.....	6
2.1 Aloitusvaiheen vuorovaikutus.....	6
2.2 Yhteenveto tuloksista.....	6
3. Luonnos.....	8
3.1 Luonnosvaiheen vuorovaikutus.....	8
3.2 Yhteenveto luonnosvaiheessa saadusta palautteesta	8
3.2.1 Asukastilaisuudet.....	8
3.2.2 KerroKantasi-kysely suunnitelmaluonnoksesta.....	9
3.2.3 Suunnitelmaluonnoksesta saadut palautteet ja vastineet niihin.....	9
4. Suunnitelma.....	17
4. 1 Suunnitelman valmistuminen	17
4.2 Yhteenveto suunnitelmasta saaduista kommentteista ja vastineet niihin.....	17
LIITTEET	22

Vuorovaikutusraportin sisältö

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenveto yleisten alueiden suunnitelman valmisteluaikana saadusta palautteesta sekä vastineet palautteisiin aihepiireittäin. Vuorovaikutuksen eri vaiheiden menetelmät ja kuvaukset sekä muut tarkemmat aineistot ovat raportin liitteinä.

1. Yleisten alueiden suunnitelman eteneminen

Aloititus

- Yleisten alueiden suunnitelman laatiminen on käynnistetty vuonna 2018.
- Kaikille avoin lähtötietoja kartoittava verkkokysely oli avoinna 7.6. – 7.7.2018.
- Suunnittelun alkamisesta ja verkkokyselystä on tiedotettu kaupungin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa sekä suunnittelualueen kotitalouksiin lähetetyllä postikortilla.

Luonnos

- Yleisten alueiden suunnitelman luonnosvaiheessa järjestettiin kaksi kaikille avointa työpajamuotoista asukastilaisuutta: Merilahden peruskoululla 27.11.2018 ja Vuosaaren lukiossa 12.12.2018. Työpajoissa oli mahdollista jättää kommentteja ja antaa palautetta hankeideoista.
- Luonnos oli nähtävänä ja kommentoitavana yleisten alueiden suunnitelman verkkosivuilla sekä KerroKantasi-palvelussa aikavälillä 11.5-7.6.2020.
- Asukastilaisuudesta ja suunnitelman nähtävillä olosta tiedotettiin kaupungin verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa.

Suunnitelma

- Vuorovaikutuksen kautta saadun palautteen perusteella päivitetty yleisten alueiden suunnitelma laitettiin nähtäville lokakuussa 2020.
- Suunnitelman nähtävillä olosta tiedotettiin kaupungin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja sidosryhmille lähetetyillä sähköpostiviesteillä.
- Viimeistelyt yleisten alueiden suunnitelma esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta keväällä vuonna 2021.

Hyväksyminen

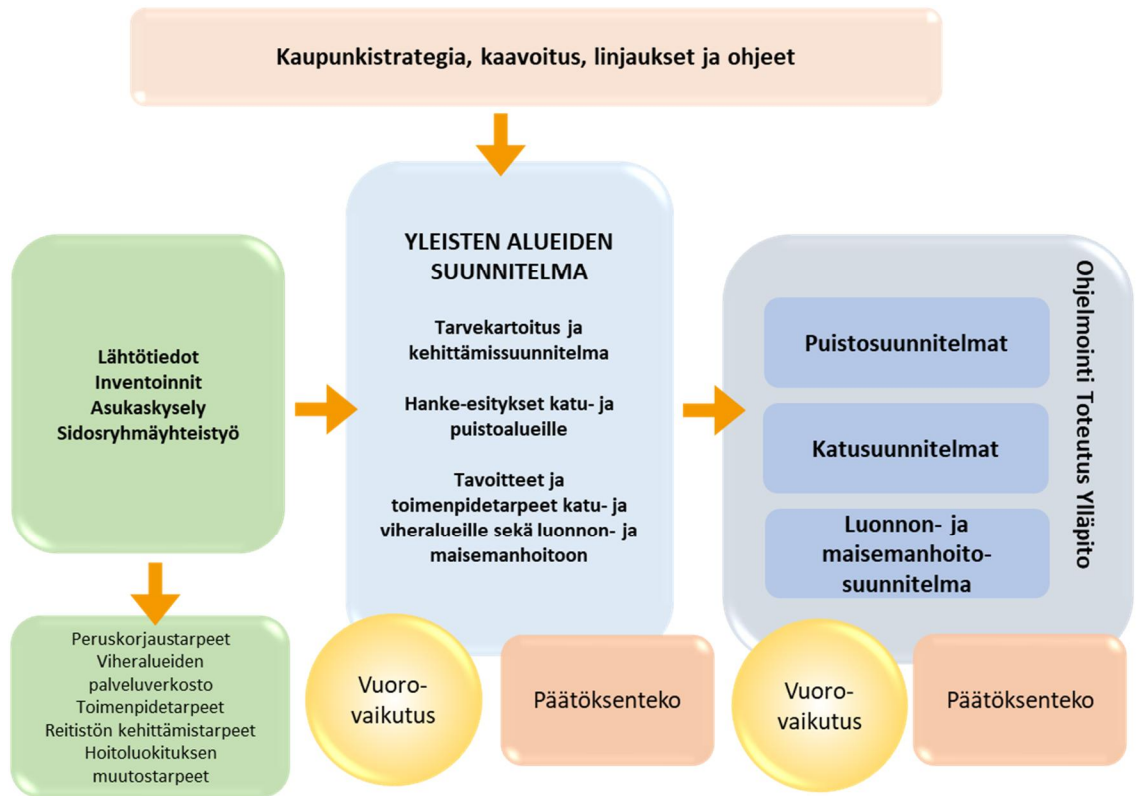
- Kaupunkiympäristölautakunta käsittelee ja hyväksyy yleisten alueiden suunnitelman ohjeellisena noudatettavaksi.
- Yleisten alueiden suunnitelman valmistelun aikana saatuihin palautteisiin vastataan tässä vuorovaikutusraportissa.

Seuraavat vaiheet

- Yleisten alueiden suunnitelman valmistuttua hankkeet ja luonnon- ja maisemanhoidon suunnittelu etenevät toteutustason suunnitteluun.
 - o Luonnon- ja maisemanhoidon kuviokohtainen suunnittelu

o Katu- ja puistosuunnitelmat

2. Aloitus

2.1 Aloitusvaiheen vuorovaikutus

Yleisten alueiden suunnitelman aloitusvaiheessa toteutettiin asukaskysely karttapohjaisena verkkokyselynä käyttäen Mapita Oy:n Maptionnaire-palvelua. Verkkokyselyyn osallistui 389 vastaajaa, jotka jättivät kartalle yhteensä 3239 merkintää.

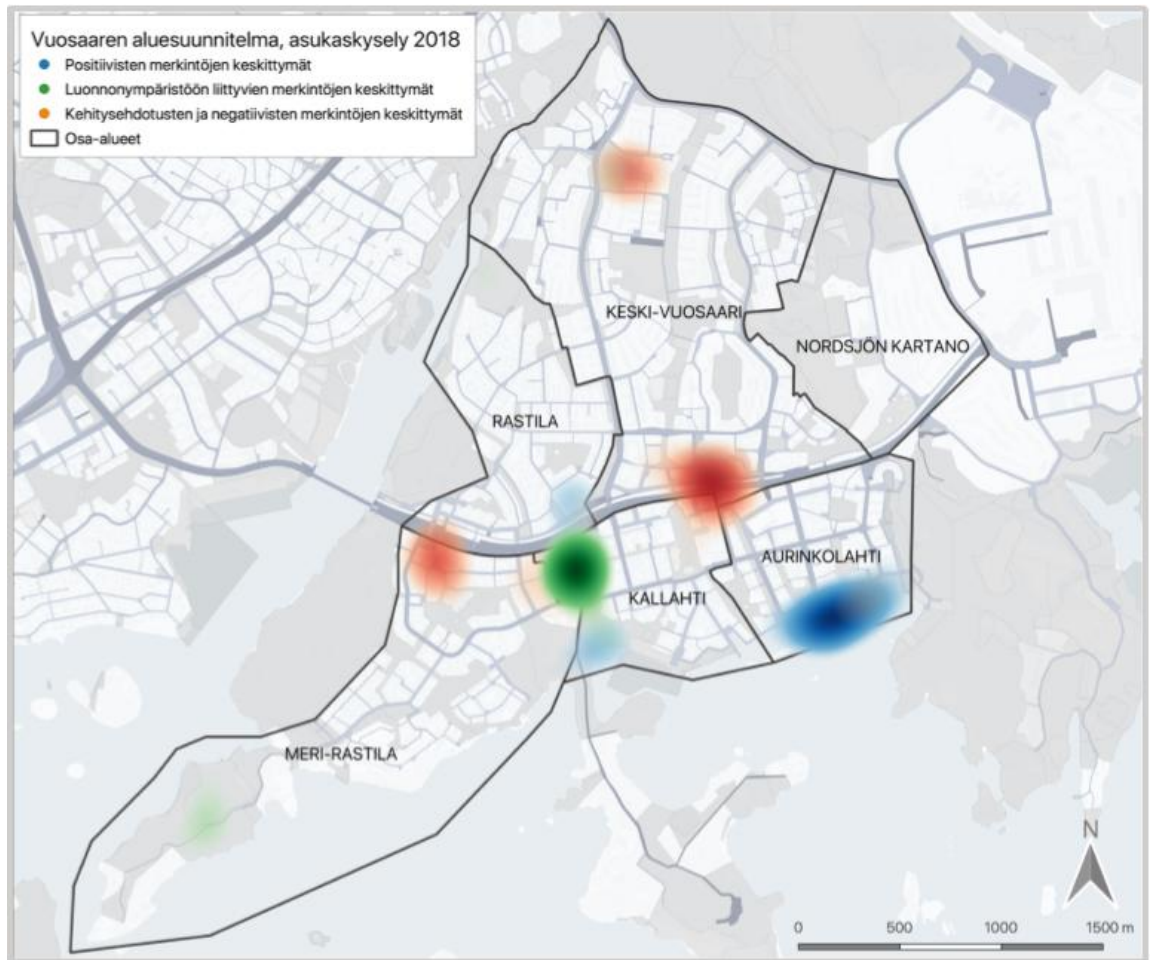
Kyselyllä kartoitettiin asukkaiden ja alueen muiden käyttäjien mielipiteitä ja ehdotuksia Vuosaaren katu- ja viheralueiden hoidon ja kunnostuksen sekä yleisen turvallisuuden ja viihtyisyyden parantamiseksi. Vastauksista saatiin tietoa ympäristön ja palvelujen puutteista mutta myös alueen vahvuuksista. Kyselyn tulokset olivat arvokasta lähtötietoa Yleisten alueiden suunnitelman laadinnassa ja hankekohteiden määrittelyssä.

Verkkokyselyn menetelmä ja kyselyssä saadut tarkemmat tulokset on esitetty asukaskyselyn koosteessa, kootuissa avoimissa kommentteissa ja kyselyn teknisessä raportissa.

2.2 Yhteenveto tuloksista

Kyselyn vastausten perusteella Vuosaarella on useita asukkaille tärkeitä viheralueita ja kohtauspaikkoja. Vastauksissa positiivisina korostuivat rannat, näkymät merelle sekä viheralueet. Tärkeimpinä paikkoina useimmissa kohdissa toistuivat Aurinkolahden ranta, Kallahden ranta, Kangaslampi sekä viheralueista Mustankivenpuisto ja Pohjavedenpuisto. Kaikista tyytyväisimpiä vastaajat olivat alueen ulkoilureittien viihtyisyyteen ja toimivuuteen sekä lasten ulkoilumahdollisuuksiin. Negatiivisia vastauksia keräsivät eniten Vuosaaren ja Rastilan metroasemat sekä Kangaslampi. Näitä paikkoja pidettiin epäsiisteinä, epäviihtyisinä ja turvattoman tuntuisina.

Vastaajien omat ehdotukset levittyivät laajasti lähes koko alueelle ja ideat liittyivät useisiin eri teemoihin, kuten liikenteellisiin ratkaisuihin, palveluihin ja viihtyisyyden lisäämiseen. Vuosaareen toivottiin lisää ulkoilu- ja toimintamahdollisuuksia erityisesti nuorille ja vanhuksille.

Tärkeimpinä pidetyt paikat saivat myös eniten merkintöjä paikkoina, jotka kaipaavat kunnostusta. Erityisen paljon merkintöjä keräsivät Ilveskorvenpuisto, Lökkisaarenpuisto ja Pohjavedenpuisto. Kuitenkin samat kohteet mainittiin myös paikkoina, joihin ei saisi kohdistaa hoitotoimenpiteitä (Pohjavedenpuisto, Kallahdenranta sekä Ramsinniemi). Tärkeimmäksi syyksi hoitotoimenpiteiden välttämiseksi vastaajat valitsivat luontoarvojen säilyttämisen. Säilytettävissä asioissa korostuivat puut, kalliot ja lammet. Vastauksista voi tulkita, että mainitut viheralueet ovat käyttäjille tärkeitä, ja niitä tulee kunnostaa luonnontuntu säilyttäen. Esimerkiksi Pohjavedenpuiston osalta toivottiin, että osa kuolleista puista voitaisiin poistaa, mutta muuten jättää alue ilman hoitotoimenpiteitä. Suurin osa hoitotoimenpiteistä puoltavista merkinnöistä koski huonokuntoisten puiden poistamista, jottei niistä aiheutuisi vaaraa kaupunkilaisille ja rakennuksille. Eniten merkintöjä jätettiin Lökkisaarenpuistoon, jossa toivottiin pienimuotoista siistimistä ja pusikoiden raivaamista. Tulvivat ja lätäköitvät reitit sekä talvikunnossapidettäväksi toivotut reitit sijoittuivat viheralueille.

Negatiivisia vastauksia eniten keränneet paikat nimettiin myös kohteiksi, jotka kaipaavat kunnostusta. Kunnostusta kaipaaviksi paikoiksi nimettiin myös metroasemien ympäristö ja metroasemille johtavat kadut. Vuosaaren metroasemalle toivottiin yleisilmeen kohottamista sekä toimenpiteitä viemärinhajun poistamiseksi Vuotien alikulkutunnelissa. Eniten vaikeakulkuisia reittejä piirrettiin Vuosaaren metroaseman ja kauppakeskus Columbuksen ympäristöön, joihin toivottiin myös eniten uusia reittiyhteyksiä. Vuotien ja Kallvikintien risteys korostui myös vastaajien jättämissä omissa ehdotuksissa. Merkinnöissä toivottiin esimerkiksi viheryhteyttä Vuotien yli, pyörätien asfaltointia sekä meluvallien rakentamista.

Vuosaaren metroasema sai eniten kauppakeskus Kolumbuksen kanssa merkintöjä tärkeänä kohtaamispaikkana. Tärkeiksi kohtaamispaikoiksi vastaajat merkitsivät paikkoja, jotka olivat hyvien kulkuyhteyksien äärellä, sekä virkistytymisen paikkoja, joissa on mukava viettää aikaa. Myös uimarannat ja osa puistoista etenkin Keski-Vuosaassa olivat tärkeitä kohtaamispaikkoja.

Kalusteiden osalta lisää roska-astioita toivottiin lisää erityisesti suosituimpien virkistysalueiden yhteyteen, kuten Aurinkolahden rantaan, Pohjavedenpuistoon sekä Vuosaaren urheilupuistoon. Erityisen tiheästi merkintöjä tehtiin myös Halkaisijantien ympäristöön. Penkkejä toivottiin lisäävän tai kunnostettavan muutamilla viheralueilla sekä rannoilla (esim. Kallahdenranta, Aurinkolahden ranta, Uutelan kanavan ympäristö sekä Vartiokylänlahden ranta). Valaistusta toivottiin lisäävän viheralueilla Isokallahdenrannassa, Mustakivenleikkipuistossa, Mosaiikkipuistossa ja katualueilla Kallvikintien ja Leikosaarentien varrella. Lisäksi Aurinkolahteen toivottiin ympärivuotista kahvilaa ja rantaan lisää vessoja. Uutelankanavan ympäristöön merkittiin useita sekalaisia ehdotuksia, kuten kukkaistutuksia, luistinrataa ja toiveita nuorten toimintapuistolle.

Tarkemmat kyselyn tulokset on esitetty asukaskyselyn koosteessa, kootuissa avoimissa kommentteissa ja kyselyn teknisessä raportissa.

3. Luonnos

3.1 Luonnosvaiheen vuorovaikutus

Yleisten alueiden suunnitelman luonnosvaiheessa järjestettiin kaksi kaikille avointa työpajamuotoista asukastilaisuutta: Merilahden peruskoululla 27.11.2018 ja Vuosaaren lukiolla 12.12.2018. Työpajoissa esiteltiin asukaskyselyn tuloksia, keskusteltiin viher- ja katualueiden korjaus- ja hoitotarpeista ja kerättiin kehitysehdotuksia. Lisäksi oli mahdollista antaa palautetta yleisten alueiden suunnitelman alustavista hanke-ehdotuksista. Asukastilaisuuksiin kutsuttiin osallistumaan lehti-ilmoituksella, Facebook-kutsulla sekä eri yhteistyökumppaneille, seuroille ja yhdistyksiin lähetyksillä erillisillä kutsukirjeillä. Lisäksi lasten ja nuorten kokemuksia ja kehitysehdotuksia kartoitettiin myöhemmin erikseen kouluille ja päiväkodeille lähetetyn tehtävän avulla.

Yleisten alueiden suunnitelman luonnos oli kommentoitavana KerroKantasi-palvelussa 11.5.–7.6.2020. Saadun palautteen pohjalta yleisten alueiden suunnitelman sisältöä tarkennettiin ja muokattiin mahdollisuuksien mukaan.

3.2 Yhteenveto luonnosvaiheessa saadusta palautteesta

3.2.1 Asukastilaisuudet

Tilaisuuksissa saadut palautteet painottuivat alueen kalusteiden (esim. kuntolaitteet, jäteastiat, penkit, kaiteet) määrän lisäämiseen, kauniiden alueiden säilyttämiseen, vehreyden lisäämiseen, yhteyksien parantamiseen, reittien jatkuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseen eri kulkumuotojen yhteensovituksella, alueen koetun turvallisuuteen parantamiseen, huonokuntoisen katukasvillisuuden uusimiseen ja viemärin hajuun. Lisäksi ideoitiin hanke-ehdotuksia liittyen taiteeseen, pinnoitteisiin ja materiaaleihin, alueiden tunnelman kohentamiseen, valaistukseen ja näkymiin. Asukastilaisuuksien kuvaus, niissä käytetyt menetelmät ja niistä saadut tarkemmat tulokset ja palaute on esitetty raportin liitteenä.

3.2.2 KerroKantasi-kysely suunnitelmaluonnoksesta

Asukkaat antoivat KerroKantasi-verkkokyselyssä 11.5.– 7.6.2020 yhteensä 111 kommenttia. Muutamia kommentteja oli lähetetty järjestelmään useaan kertaan mahdollisesti teknisten häiriöiden vuoksi, joten yhteensä kommentteja oli hieman ilmoitettua vähemmän. Noin 60 % kommentteista käsitteli kokonaan tai yhtenä aiheenaan luontoa tai luonnon- ja maisemanhoitoa. Loput kommentit jakautuivat melko tasaisesti neljään aihepiiriin, joita olivat hanke-esitys Kallvikintien kaupunkikuvan parantamisesta, liikenne ja reitit, kalusteet, varusteet ja rakenteet sekä yleisten alueiden suunnitelmaan kuulumattomat aiheet.

Suunnitelmaluonnoksesta saatiin palautetta myös sähköpostitse kahdelta yksityishenkilöltä sekä pääkaupunkiseudulla toimivilta luontojärjestöiltä. Luontojärjestöjen palautteeseen osallistuivat Helsingin luonnonsuojeluyhdistys, Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Yksityishenkilöiden palautteet koskivat luonnontilaisten alueiden hoitoa ja käyttöä, mutta toinen palautteista liittyi Meri-Rastilan viheralueeseen, joka ei kuulu yleisten alueiden suunnitelmaan. Luontojärjestöjen palaute käsitteli viher- ja vesialueita, niiden kehittämisen tavoitteita ja esitettyjä toimenpiteitä.

3.2.3 Suunnitelmaluonnoksesta saadut palautteet ja vastineet niihin

Palautteet ja vastineet on ryhmitelty seuraavissa kappaleissa aihepiireittäin.

Yleisten alueiden suunnitelman lähtötiedot ja taustaoletukset

Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelman nähtiin olevan aiemmista aluesuunnitelmista poikkeavan laaja kokonaisuus. Luonnoksesta toivottiin esittelytilaisuutta, jotta laaja kokonaisuus olisi helpompi hahmottaa. Aluekorttijakoa moitittiin siitä, että Pohjavedenpuisto ja Ullaksenpuisto sijaitsevat Meri-Rastilan aluekortilla, vaikka ne kuuluvat Kallahden osa-alueeseen.

Lisäksi huomautettiin, että alueen luontotietopohja ei ole kattava. Ullaksenpuistosta ja Pohjavedenpuistosta ei ole tehty luontoselvityksiä. Myös METSO- ja kääpäselvityksiä tarvittaisiin lisää ja laihokaviosammalselvitykset puuttuvat kokonaan. Asia toivottiin korjattavan ennen luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman laatimista. Lisäksi huomautettiin, että merenrantojen yleisten alueiden suunnitelmiin tarvitaan oma osio luontoselvityksineen rantojen ja vedenalaisen luonnon osin uhanalaisillekin biotoopeille.

Vastine

Vuosaaren nykyinen yleisten alueiden suunnitelma-alue on aikaisemmin jaettu kahteen aluesuunnitelmaan. Moniin muihin aikaisempiin aluesuunnitelmiin tai meneillään oleviin yleisten alueiden suunnitelmiin verrattuna Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelma ei ole kuitenkaan pinta-alaltaan poikkeavan laaja. Yleisten alueiden suunnitelman aluetta valittaessa määräävänä tekijänä toimii suunnittelutilanne ja alueen kaupunkikuvallinen rakenne pinta-alan sijaan.

Yleisten alueiden suunnitelmiin sisältyy laajasti vuorovaikutusta asukkaiden kanssa, mutta luonnoksesta ei ole yleensä järjestetty esittelytilaisuutta, vaan kuukauden mittaisen valmiiksi jäsennellyn KerroKantasi-esittelyn on katsottu olevan riittävän pitkä aika omatoimiseen tutustumiseen.

Yleisten alueiden suunnitelmien aluekorttijaon ei ole tarkoitus noudattaa kaupunginosien tai niiden osa-alueiden virallisia rajoja, vaan jako tehdään suunnittelun alueen sen hetkisten tarpeiden mukaan. Vuosaarella aluekorttijako pohjautuu kaupunkikuvalliseen rakentamiseen ja nykyiseen suunnittelutilanteeseen, koska alueella on isoja maankäytön suunnitelmia meneillään. Täten aluekorttijaon muuttamista ei nähdä tarpeelliseksi.

Helsingin kaupunki on vuoden 2020 aikana teettänyt koko Vuosaaren kaupunginosan kattaneen laihokaviosammalselvityksen. Havaintojen perusteella laihokaviosammal esiintyy

varsin runsaana Vuosaaressa. Lajia havaittiin lähes kaikilta tutkituilta metsäalueilta. Yksittäisiä havaintopisteitä kirjattiin yli 3000 ja lahokaviosammalen asuttamia elinympäristökuvioita rajattiin Vuosaareen 63 eri puolille kaupunginosaa. Lahokaviosammal esiintyy sekä Ullaksenpuistossa että Pohjavedenpuistossa.

Helsingin kaupunki on lisäksi viime vuosina inventoinut myös Vuosaaresta uhanalaisia luontotyyppejä. Suunnittelualueelta on rajattu useita uhanalaiseksi tai silmälläpidettäväksi arvioitua luontotyyppikuviota. Tämä inventointi jatkuu tulevina vuosina ja se tulee käsittämään myös kangasmetsäalueet. Näiden selvitysten tuloksia hyödynnetään tulevaisuudessa alueen jatkosuunnittelussa ja luonnonhoidon toteutuksessa.

Luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteet ja verkostotarkastelut

Huomattavan monissa palautteissa korostettiin Vuosaaren monimuotoisten, mahdollisimman luonnontilaisten viheralueiden merkitystä ihmisille. Viheralueiden todettiin vaikuttavan positiivisesti mm. fyysiseen ja henkiseen terveyteen, toimivan virkistys- ja liikunta-alueina, ehkäisevän ilmastonmuutosta ja viilentävän pienilmastoa. Vuosaaren luonto nähtiin kauniina ja arvokkaana, ja sitä pidettiin alueen merkittävimpänä ominaispiirteenä ja vetovoimatekijänä.

Lukuisissa kommentteissa nähtiin myös Vuosaaren monimuotoisen luonnon itseisarvo ja monimuotoisuuden merkitys luonnon säilymisessä "Rikas luonto pitää yllä rikasta luontoa." Helsingin mittakaavassa Vuosaaren luonnolla ja lajistolla todettiin olevan harvinaisuusarvoa. Palautteilla haluttiin varmistaa Vuosaaren eläimistön, kuten lintujen ja lepakoiden, elinolosuhteiden säilyminen ja parantuminen.

Niittyverkoston kehittämistarpeet todettiin hyvin tunnistetuiksi yleisten alueiden suunnitelmassa. Meri-Rastilan alueen niittyjen vaalimista, katurumikoiden muuttamista niityiksi sekä niityille esitettyjä hoitotoimia kannatettiin. Lisäksi palautteessa esitettiin useita paikkoja, joiden nurmikoita olisi hyvä muuttaa niityiksi. Rantaniityille ja kalliokedoille ehdotettiin kulunohjausta ja opasteita niittyjen säilymiseksi tallaukselta.

Useissa kommentteissa haluttiin sekä säilyttää että lisätä monimuotoisuutta, kerroksellista kasvilisuutta, puita, maapuita, keloja. Luontoa haluttiin kehittää luonnon – ei ihmisen – ehdoilla. Reitin varrella luonnon haluttiin tulevan kasvillisuuden muodossa lähelle ihmistä. Ennallaan säilyttävistä viheralueista mainittiin useasti Ramsinniemi ja myös Ison Kallahden puiston ranta-alueet. Yleisten alueiden suunnitelmalta toivottiin yksityiskohtaisempia toimia monimuotoisuuden edistämiseksi. Lisäksi huomautettiin, että yleisten alueiden suunnitelman tulee noudattaa Helsingin kaupunkistrategiaa 2017-2021, jonka mukaan "Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Luonnonsuojeluohjelmaa toteutetaan ja metsäverkostoa vahvistetaan".

Suuri osa luontoa koskevien palautteiden antajista näki yleisten alueiden suunnitelman sisältävän liian paljon näkymien avaamista, pienpuuston hoitoa ja puuston harventamista. Yhdessä palautteessa tuotiin esiin, että varsinkin paahteisilla rannoilla harventaminen saattaa johtaa kasvillisuuden näivettymiseen. Toisessa palautteessa annettiin esimerkkinä monimuotoisuutta vähentävästä toimenpiteestä yleisten alueiden suunnitelmassa esitetty lehtipuuvyöhyke Uutelan viljelypalstojen yhteyteen. Metsä- ja puustoisien verkoston kartan nähtiin ennakoivan metsien vähentämistä ja pirstoutumista, ja karttaa esitettiin muutettavaksi. Arvometsiksi luokiteltuja alueita ajateltiin olevan alueen luonteeseen nähden liian vähän.

Metsä- ja puustoisien verkoston yhteyksien vahvistamista kannatettiin monessa kommentissa ja luontoalueiden kytkeytyneisyyden nähtiin olevan tärkeää alueen lajistolle. Vanttikallion säilyttämistä ennallaan perusteltiin runkoyhteydellä. Uutelan ja Mustavuoren välisen runkoyhteyden nähtiin kaipaavan metsittämistä Vuosaaren liikuntapuiston eteläpuolella. Kallahdenniemen ja Meri-Rastilan välistä metsäverkostoa haluttiin vahvistaa sitä heikentävien asemakaavahankkeiden sijaan. Eteläpohjoissuuntaisista yhteyksistä vahvistettavaksi esitettiin etenkin Kallvikintien suojametsistä Kallahdenniemeen kulkevaa yhteyttä, jolloin Pohjavedenpuiston kohdalle tulisi vi-

herkansi Vuotien ja radan yli. Ko. yhteys on esitetty myös yleiskaavassa. Vuosaaren keskuspuiston yhteyden ei nähty sen sijaan olevan puistomaisena riittävä metsä- ja puustoisien verkoston yhteys. Ulappasillan muuttamista vihersillaksi sekä kannatettiin että epäiltiin mahdottomaksi.

Vastine

Ylivoimaisesti suurin osa alueen metsistä jää hoidon ja toimenpidetarkastelun ulkopuolelle. Tarkastelu koskee pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta ainoastaan reittien, teiden ja tonttien varsien vyöhykettä, ja kaikki siitä ulommat alueet jäävät tarkastelun ulkopuolelle. Voi siis jo pinta-alallisesti sanoa, että toimenpiteiden määrä alueella ei ole liioiteltu ja että metsien luontainen kehitys ei häiriinny. Lisäksi niillä vähillä alueilla, jotka ovat nyt toimenpidetarkastelun piirissä, mahdolliset tulevat toimenpiteet ovat sellaisia, etteivät monimuotoisen metsän rakennepiirteet niistä vähene – vaan juuri päinvastoin. Kun yleisten alueiden suunnitelmaa seuraava suunnitteluvaihe, luonnon- ja maisemanhoidon suunnittelu, alkaa ja päästään miettimään itse toimenpiteitä, ne ovat jo lähtökohtaisesti sellaisia, etteivät ne vähennä millään lailla monimuotoisen metsän rakennepiirteitä - päinvastoin. Asukkaat ja luontojärjestöt ovat mukana luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelman valmistelussa.

Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelma-alueen arvometsien määrä on jo nyt korkea verrattuna moneen muuhun alueeseen. Arvometsiksi on luokiteltu kaikki inventoinnissa havaitut metsälain 10. pykälää muistuttavat kohteet ja muut arvokkaat elinympäristöt. Arvometsillä halutaan nimenomaan ilmentää alueen arvokkaimpia kohteita muista ympäröivistä metsäalueista.

Koko Vuosaaren kaupunginosassa on tällä hetkellä 15 luonnonsuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala on 306 hehtaaria. Helsingin luonnonsuojeluohjelman mukaisesti Vuosaareen on tulossa vuoteen 2024 mennessä vielä 10 uutta luonnonsuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala on noin 162 hehtaaria. Luonnonsuojeluohjelman toteuduttua Vuosaaressa tulee siis olemaan yhteensä noin 468 hehtaaria luonnonsuojelualueita, mikä on selvästi suurin määrä Helsingin kaupunginosien välisessä vertailussa. Tämän yleisten alueiden suunnitelman suunnittelualueelle uutta luonnonsuojelualuetta tullaan perustamaan Ramsinniemen lehdon laajennusalueille, jonka jälkeen Ramsinniemen suojellun lehtoalueen kokonaispinta-ala on noin 9,5 hehtaaria.

Meri-Rastilassa metsäalue jää lähes kokonaisuudessaan toimenpidetarkastelun ulkopuolelle. Tämän osa-alueen osalta tarkastellaan ainoastaan vain tonttien reunojen turvallisuutta. Suuri osa alueesta on jo lähtökohtaisesti luonnonsuojeluohjelmassa.

Rastilassa suurin osa alueen metsäpinta-alasta jää jo lähtökohtaisesti toimenpidetarkastelun ulkopuolelle. Näin ollen alueen metsissä tiheiköt ja lahopuut saavat kehittyä rauhassa. Lisäksi toimenpidetarkastelun piirissä olevillakaan alueilla nämä arvot eivät häiriinny.

Ullaksenpuiston lounaisessa, metsäisessä osassa toimenpidetarkastelu koskee ainoastaan reittien ja tonttien reunoja.

Keski-Vuosaaressa ja Nordsjön kartanon alueilla ylivoimaisesti suurin osa alueen metsäpinta-alasta jää hoidon tarkastelun ulkopuolelle. Nordsjön kartanon alueilla toimenpidetarkastelussa on vain reittien, tonttien ja teiden lähivyöhykkeet.

Ramsinniemessä on aiemmilla suunnittelukausilla istuttamalla aikaansaatu elinvoimaista puustoa, jota on hoidettu harventamalla. Samalla harventamisen yhteydessä puulajisuhteita on monipuolistettu ja puuston kerroksellisuutta lisätty. Luonnon monimuotoisuus on siis lisääntynyt alueella. Lisäksi on samalla huolehdittu edes pienestä osasta kyseisen tärkeän virkistysalueen metsien elinvoimaisuudesta ja käytettävyydestä. Luontoarvo ei vähene, jos istutettua ylitieheää metsää harvennetaan, jotta jäljelle jäävä puusto voi paremmin ja samalla parannetaan puuston monilajisuutta ja kerroksellisuutta. Edellä mainitut alueet edustavat murto-osaa alueen kokonaispinta-alasta, josta suurin osa ei ole lainkaan toimenpidetarkastelun piirissä.

Metsä- ja puustoisien verkoston yhteyksien osalta Vanttikallion reittiehdotuksessa on huomioitu alueen merkittävyys osana Vartiokylänlahden ja koko Itä-Helsingin kulttuuripuiston metsä- ja puustoisien verkoston runkoyhteyttä. Mahdollisimman kapeana, korkeintaan 1,5 m leveänä, kevyin rakentein rakennettavan reitin tarkoituksena on muun muassa säästää herkkää kallioluontoa kulumiselta. Vuosaaren liikuntapuiston eteläpuoleiseen Omenamäenkadun puistometsään on yleisten alueiden suunnitelman hanke-ehdotuksessa ehdotettu pienialaista metsittämistä. Tämän lisäksi liikuntapuiston eteläisimmälle puistoalueelle on jo aiemmassa puistosuunnitelmassa osoitettu istutettavaa puustoa ja pienialaista metsitystä. Työt valmistuvat arviolta vuoden 2022 aikana. Liikuntapuiston alueen maisematila on perinteisesti ollut kuitenkin avointa viljelymaisemaa Vuosaarenpuron haarojen ympärillä. Meri-Rastilan osalta yleisten alueiden suunnitelmassa noudatetaan yleiskaavan, Metsä- ja puustoisien verkoston (2019) sekä parhaillaan Kaupunkiympäristölautakunnassa käsiteltävien Meri-Rastilan asemakaavaehdotusten mukaista rakennetta, joissa yhteisvaikutuksiltaan yhtenäisimmän ja kehittämisedellytyksiltään parhaan paikallisen metsä- ja puustoisien verkostoyhteyden on todettu kulkevan jatkossa Mustakivenpuiston kautta Vuosaaren keskuistossa Mustavuoren suuntaan. Tämän vahvimman paikallisen yhteyden lisäksi Meri-Rastilan alueella on jatkossakin mahdollista säilyttää ja paikoin kehittää puistojen luomaa verkostomaista rakennetta, mikä on osoitettu yleisten alueiden suunnitelmassa. Kuten palautteissa todetaan, Ulappasillan muuttaminen vihersillaksi on teknisesti haastava ja kallis ratkaisu. Ratkaisu vihersillan rakentamisesta määräytyy poliittisessa päätöksenteossa. Teknisesti Ulappasillan rakentamista helpottaisi hieman se, että ylitys on suoralla katuosuudella. Lisäksi viherkannella olisi merkitystä Vuosaaren keskustassa myös viihtyisyyden kannalta.

Vesistöt ja hulevesi

Sinisen verkoston tavoitteita toivottiin täydennettävän Ramsinkannaksen- ja Mellunkylänpuron tavoitteilla, joilla pyritäisiin edistämään niiden biologisten arvojen ja luonnontilan säilyttämistä ja parantamista. Vuosaarenpuron tavoitteeksi toivottiin sitoutumista puron luonnonmukaistamiseen. Vuosaaren pohjavesialueen katsottiin ansaitsevan omat suojele- ja laadunsäilyttämistavoitteensa. Hulevesien laatuosion lopussa esitettävät tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset toivottiin otettavan virallisiksi tavoitteiksi ehdotusten sijaan.

Vastine

Mellunkylänpuron valuma-alueelle on asetettu tavoitteita Puotilan, Vartioharjun ja Fallpakan aluesuunnitelmassa (2012–2022) sekä Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelmassa (2018-2027). Nämä aluesuunnitelmat käsittävät merkittävimmän osan Mellunkylänpurosta. Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmaan lisättiin kirjaus, että Mellunkylänpuroon päätyvien hulevesien luonnonmukainen hallinta huomioidaan Kallvikintien rakentamisen hankkeessa. Muuten suunnitelma-alueelta on haastavaa saada tehokasta vaikutusta Mellunkylänpuroon tai sen valuma-alueelle.

Ramsinkannaksen puron kehittämistä edistetään puron valuma-alueelle sijoittuvan asemakaavahankkeen yhteydessä. Kaavavalmistelun yhteydessä laaditussa yleissuunnitelmassa on huomioitu puroon tulevat hulevesiverkoston virtaamat. Samalla valuma-alueella olevan Rastilannevan tilan kehittäminen voisi tarvita luonnonsuojelualueen hoito- ja kehittämissuunnitelman päivittämistä, jos nevan kuivumista haluttaisiin ehkäistä.

Pohjavesialueilla noudatetaan yleisesti ”Rakentamistapaohjetta tärkeälle pohjavesialueelle rakennettaessa” sekä pohjavesialueelle 2003 laadittua suojelusuunnitelmaa. Nämä määrittävät pohjaveden huomioimista suunnittelussa myös yleisten alueiden ulkopuolella eli yleisten alueiden suunnitelmaa laajemmin.

Vuosaarenpuron luonnonmukaistaminen huomioidaan puron ympäristöä kehittävässä hankkeissa. Lisäksi valuma-alueella on uhanlaisia luontotyyppejä, jotka on valuma-alueen hankkeissa huomioitava.

Kalusteet, varusteet ja rakenteet

Ulkoliikuntapaikoille toivottiin laitteita, joissa vastusta voisi säätää. Leikkipaikkojen ja ulkoilureitien siisteyteen toivottiin panostettavan roska-astioita lisäämällä. Toisaalta roska-astioiden lisäämisessä toivottiin malttia, sillä astioiden lähistöllä on usein taipumus roskaantua. Useassa kommentissa toivottiin, että valaistuksessa ja sen lisäämisessä huomioidaan lepakkojen tarpeet, energiansäästö sekä mahdollisuus katsella tähtitaivasta. Ramsinniemi toivottiin säilytettävän mahdollisimman luonnontilaisena ilman penkkejä. Aurinkolahden uimarannan siirrettävien kemiallisten käymälöiden moitittiin rumentavan maisemaa ja ne toivottiin peitettävän esim. aidalla.

Vastine

Yleisten alueiden suunnitelmassa ei ole esitetty ulkoliikuntapaikkojen kunnostuksia, mutta leikkipaikoista esitetään kunnostettaviksi Marielundinpuiston ja Punakiven puistometsän leikkipaikat. Kunnostuksissa leikkipaikkojen yleisilme siistiytyy ja myös uusien roska-astioiden tarve selvitetään. Yleisten alueiden suunnitelman hanke-ehdotusten reittikunnostuksissa reittejä tarkastellaan myös siisteyden näkökulmasta ja roska-astioita lisätään tarvittaessa.

Valaistus

Kaupungin ulkovalaistuksesta vastaava yksikkö uudistaa ulkovalaistusverkkoa sille asetettujen tavoitteiden mukaan. Uusien alueiden valaistuksessa voidaan huomioida entistä paremmin sekä valosaaste, energiatehokkaat polttimot että eliölajit. Vanhoissa valaistusjärjestelmissä nämä voidaan huomioida valaistuksen alueellisessa saneerauksessa. Palautteet välitetään valaistusyksikölle.

Ramsinniemen penkit

Ramsinniemen tavoitteena on vahvistaa nykyistä jalankulun polkuverkostoa, jotta kulku ohjautuisi olemassa oleville reiteille ja muun alueen kulumisen vähentyisi. Mahdollisia penkkejä voitaisiin tutkia lisääväksi nykyisen polkuverkon yhteyteen. Ramsinniemen tulevan luonnonsuojelualueen kaluste- ja varustetarpeista päätetään tulevassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Aurinkolahden uimarannan kemialliset käymälät

Käymälöistä vastaa Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala. Saatu palaute välitetään uimarannan ylläpidolle.

Liikenne, kadut ja reitit

Viheralueiden uusien reittien esim. Ramsinniellä toivottiin olevan kapeita ja reittiverkoston harva ja kevyt, jotta viheraluetta säästyisi mahdollisimman paljon ja kulkija tuntisi olevansa luonnossa. Kallioalueiden kasvillisuuden kulumisen herätti huolta. Pyöräilijöiden ja sähköpotkulautailijoiden nopeutta toivottiin rajoitettavan rantareiteillä kahdessa kommentissa. Pohjois-Vuosaaren pururataa toivottiin kunnostettavaksi ja laajennettavaksi.

Rantaraitista annettiin runsaasti palautetta. Rantaraitin toivottiin olevan mahdollisimman luonnonmukainen kevytrakenteiden luonnonympäristön säästämiseksi ja lisäksi valaistuksessa toivottiin huomioitavan lepakot. Ramsinniemen osuutta pidettiin nykyisin viehättävänä mutkaisuuksaan ja uudistukset nähtiin tarpeettomiksi.

Vastine

Ramsinniemen lisäävät jalankulun ja pyöräilyn reitit (VISTRA viheryhteys) poistettiin yleisten alueiden suunnitelmasta kokonaan. Ramsinniemen tulevalle luonnonsuojelualueella reittien tarpeista päätetään tulevassa suojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Kallioalueiden kasvillisuuden kulumisen

Kasvillisuuden kulumiseen on pyritty perinteisesti vaikuttamaan pitämällä yllä nykyisiä reittejä, jotta kulku ohjautuisi halutuille alueille. Kalliomäet ovat kuitenkin yleisiä vapaa-ajan viettopaikkoja, jolloin kaikilta luonnonympäristöön kohdistuvilta haittavaikutuksilta ei voida välttyä. Asukkailta ja vierailijoilta toivotaankin vastuullista, ympäristön huomioivaa käytöstä luonnossa liikkua.

Pyöräilijöiden ja potkulautailijoiden nopeudet

Poliisin tehtävänä on valvoa myös pyöräilyn ja kevyiden sähköajoneuvojen nopeuksia. Palaute välitetään poliisille, jotta he voivat kohdentaa valvontaa ja neuvontaa palautteen mukaisille paikoille.

Pohjois-Vuosaaren kuntorata
Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala vastaa pururadan kunnossapidosta. Palaute välitetään heille tiedoksi tulevia kunnostustöitä varten.

Rantaraitti
Rantareitin rakentamista ja rakentamistapaa tutkitaan tarkemmin alueen kaavahankkeiden edetessä.

Yleisten alueiden suunnitelman tekniset yksityiskohdat

Palautteessa huomautettiin muutamista virheistä raportin paikannimissä. Yhdessä kommentissa toivottiin katujen ja puistojen nimiä karttoihin yleisten alueiden suunnitelman lukemisen helpottamiseksi.

Vastine

Huomautukset paikannimivirheistä olivat aiheellisia ja nimet korjattiin oikeiksi. Suurimpien katujen ja merkittävimpien puistojen nimet on merkitty yleisten alueiden suunnitelman alussa olevaan karttaan sivulla 7. Lisäksi katujen ja puistojen nimet voi tarkistaa Helsingin karttapalvelusta kartta.hel.fi. Nimiä ei voitu lisätä jokaiseen karttaan, koska tällöin karttojen keskeisintä sisältöä olisi ollut vaikea esittää selkeästi.

Yleisten alueiden suunnitelmaan kuulumattomat aiheet ja hankkeet

Useassa palautteessa toivottiin lisää rakentamista Vuosaareen ja toisaalta taas rakentamissuunnitelmien perumista ja uusien luonnonsuojelualueiden perustamista.

Viidessä kommentissa keskusteltiin Nordsjön kartanon käytöstä. Useassa kommentissa vastustettiin kaikkia toimenpiteitä Meri-Rastilan rannan viheralueella, ja muutamassa kommentissa puolustettiin Rastilan leirintäalueen tarpeellisuutta. Yhdessä kommentissa todettiin, että Aurinkolahden Furumonkujan, Gustav Pauligin kadun ja Ljunghedankujan rajaama metsä tulisi asemakaavassa suojeltuna huomioida suunnitelmassa.

Useammassa palautteessa keskusteltiin hanhien aiheuttamista haitoista ja ongelman ratkaisuvaihtoehtoista.

Yhdessä kommentissa huomautettiin, että Hiekkajalanrannan rantakiveys on alkanut purkaantua aaltojen ja jään vuoksi.

Vastine

Uudisrakentaminen ja luonnonsuojelualueiden perustaminen eivät kuulu yleisten alueiden suunnitelman aihepiireihin vaan kaavoitukseen. Maankäyttöä ohjaavat kaavat ovat yksi yleisten alueiden suunnitelmien lähtöaineistoista. Yleisten alueiden suunnitelmissa ei täten käsitellä maankäyttöön liittyviä aiheita, vaan noudatetaan kaavoissa annettuja määräyksiä. Kaavoitukseen liittyvät palautteet on välitetty alueen kaavoittajille tiedoksi.

Yleisten alueiden suunnitelmassa esitellään Vuosaaren ulkotilojen kehityssuunnat seuraavan kymmenvuotiskauden aikana. Nordsjön kartanorakennuksen käyttötarkoitus tai vuokraus ei kuulu yleisten alueiden suunnitelman aihepiiriin. Kyseiset palautteet on välitetty sekä alueen kaavoittajalle että kartanorakennuksen myyntiä valmisteleville henkilöille rakennetun omaisuuden hallinta-yksikössä. Kartanopuisto on julkista kaupunkitilaa ja sen selkeyttäminen on nostettu esiin tavoitteena yleisten alueiden suunnitelmassa.

Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitistöt-verkostotarkastelussa yleisten alueiden suunnitelman sivulla 29 esitetyn rantareitin linjaus tulee lähtöaineistona toimivasta Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmasta (VISTRA osa II, 2016). Furumonkujan, Gustav Pauligin kadun ja Ljunghedankujan rajaama metsä sen sijaan ei ole yleistä aluetta vaan yksityistä, ja sitä ei sen vuoksi käsitellä yleisten alueiden suunnitelmassa.

Yleisten alueiden ylläpidon tehtävät, kuten hanhien jätösten siivoaminen, tai hanhien hästely eivät kuulu yleisten alueiden suunnitelman aihepiiriin, mutta palautteet on välitetty ylläpidolle. Vastaavasti tieto Hiekkajaalanrannan purkautuvasta rantakiveyksestä on välitetty ylläpidolle.

Hanke-esitys: Kallvikintien kaupunkikuvan parantaminen

Kallvikintien hanke herätti runsaasti keskustelua. Kadunvarren lisärakentamista kommentoitiin sekä puolesta että vastaan. Yleisten alueiden suunnitelmassa esitetyistä Kallvikintien varren kasvillisuuden hoitotoimenpiteistä annettiin myös paljon palautetta. Useassa palautteessa toivottiin kasvillisuuden säilyttämistä nykyisellään ja vastustettiin muuttamista puistomaiseksi, mutta kommenteissa ehdotettiin myös suurempien puiden säästämistä vesakkoa harvennettaessa tai pelkkien mäntyjen säilyttämistä. Lisäksi yhdessä palautteessa todettiin Kallvikintien olevan toimiva jo nykyisellään kaikille liikennemuodoille ja toisessa palautteessa toivottiin muutamaa penkkiä Kallvikintien varteen.

Vastine

Maankäyttö ei kuulu yleisten alueiden suunnitelman aihepiiriin, mutta Kallvikintien lisärakentamista koskevat palautteet on välitetty kaavoitukselle.

Kasvillisuuden hoidon osalta hanke-esityksessä tarkoitetaan nimenomaan suurten puiden esille tuomista vesakkoa harventamalla. Kaikkea pienpuustoa ja pensaikkoa ei ole tarkoitus poistaa. Kallvikintien kaupunkikuvan parantamisen hanke priorisoitiin kuitenkin hanke-listan loppupäähän. Kasvillisuuden hoitotarvetta ja penkkien lisäämistä käydään vielä läpi ylläpidon kanssa ja alueen investointitarpeita koskevassa keskustelussa.

Hanke-esitys: Poikittaisen viherlinjayhteyden parantaminen

Hanke-esityksen viherlinja koettiin hämäväksi, kun termi viittaa viherverkoston yhteyksiin ja hanke-esityksessä puhutaan rakennetummasta, asukkaille suunnatusta reitistä. Vanttikallion uuden reitin toivottiin olevan polkumainen ympäröivän luonnon säästämiseksi. Reitti nähtiin siinä mielessä tarpeelliseksi, että alueen nykyiset reitit johtavat tonteille. Uusi reitti ehdotettiin perustettavaksi vanhalle polulle opastuksen avulla, että luontoa voitaisiin säästää.

Vastine

Vanttikallion uudesta reitistä lisättiin hanke-ehdotukseen teksti, jonka mukaan reitti on korkeintaan 1,5 m leveä, jolloin reitillä ei ole myöskään talvikunnossapitoa.

Hanke-esitys: Vuosaaren ulkoilupuiston reitistön jäsentäminen ja parantaminen

Omenamäenkadun puistometsän vanha tienpohja nähtiin kiinnostavana historiallisena kerrostumana, jonka säilyttämistä maisemassa kannattaisi pohtia. Toisaalta alueen reitistöt todettiin sekaviksi ja selkeyttäminen tarpeelliseksi. Hankkeen ensisijaiseksi tavoitteeksi toivottiin luontoympäristöjen toisiinsa kytkeytymisen tukemista. Nordsjön kartanon puiston yksityisaluekylttien poistamista toivottiin. Omenapuiston monilajisuus ja vehreys haluttiin säilyttää ja välttää liian rakennettua ja kalustettua vaikutelmaa. Lisäksi puistosta kaivattiin turvallista reittiä päiväkodille.

Itäreimarintien pohjoisosan reitin muuttaminen asemakaavan mukaiseksi pyydettiin hylkäämään, koska tielinjaus kulkisi nykyisen metsä- ja kosteikkoalueen läpi, leikkaisi arvokasta Mörnäsin kaakkoispuolen kalliota ja linnustollisesti arvokasta tulvametsikköä.

Vastine

Omenapuistolle on laadittu kunnostussuunnitelma 2009, joka on viivästynyt Punakanelikujan asuntorakennushankkeiden käynnistymistä odotellessa. Suunnitelma vaatii päivittämistä ennen toteutustaan ja saadut kommentit tullaan huomioimaan päivityksessä.

Nordsjön kartanon puisto on julkista kaupunkitilaa ja yksityisaluekyltit poistetaan alueelta.

Itäreimarintien asemakaavan mukaista katualueita ei olla rakentamassa nykytiedon mukaan tulevalle suunnittelukaudella. Kadun rakentaminen ei palvele asuntotuotannon hankkeita, joten hankkeen käynnistyminen muutenkin tulevaisuudessa voi olla epätodennäköistä.

Hanke-esitys: Leikkipaikkojen kunnostaminen

Leikkipaikkojen kunnostamisesta saatiin kaksi kommenttia, ja niissä suhtauduttiin myönteisesti hanke-esitykseen. Toisessa palautteessa kannatettiin siisteyden parantamista leikkipaikoilla ja toisessa todettiin, että luonnonhoidon toimenpiteiden resurssitkin olisi järkevää suunnata leikkipaikkojen kunnostamiseen.

Vastine

Leikkipaikkojen kunnostus päätettiin priorisoida selkeänä ja tarpeellisena hankkeena hanke-esityslistan kärkeen.

4. Suunnitelma

4.1 Suunnitelman valmistuminen

Vuorovaikutuksen kautta saadun palautteen perusteella päivitetty yleisten alueiden suunnitelma oli esillä lokakuussa 2020, ja siihen sai lähettää kirjallisia kommentteja. Suunnitelman esilläolosta tiedotettiin kaupungin verkkosivuilla ja sidosryhmille lähetetyillä sähköpostiviesteillä. Viimeistely yleisten alueiden suunnitelma esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta keväällä 2021.

4.2 Yhteenvedo suunnitelmasta saaduista kommentteista ja vastineet niihin

Aluesuunnitelmasta saatiin yhteensä 7 kirjallista kommenttia. Pääkaupunkiseudun luontojärjestöt (Helsingin luonnonsuojeluyhdistys, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry) lähettivät yhteisen kommentin, kuten myös Vuosaari-Seura, Vuosaari-Säätiö ja Vuosaari-toimikunta. Lisäksi saatiin 5 asukaspalautetta. Palautteet ja vastineet on ryhmitelty seuraavissa kappaleissa aihepiireittäin.

Yleisten alueiden suunnitelman lähtötiedot ja taustaoletukset

Lähtötietoja pidettiin puutteellisin mm. METSO- ja kääpäselvitysten osalta. Lähtötietoina toimivat luontoselvitykset toivottiin liitettävän suunnitelman aineistoihin. Syksyllä 2020 julkaistun Vuosaaren lahakaviosammalselvityksen perusteella vaadittiin muutoksia suunnitelmassa esitettyihin metsien hoitoluokkiin ja hoitolinjauksiin. Lisäksi yleisten alueiden suunnitelmiin haluttiin lisättävän oma osio rantojen ja vedenalaisen luonnon biotoopeille, jota varten tarvitaan uusia luontokartoituksia.

Palautteessa moitittiin, että suunnitelmassa referoidaan Helsingin kaupunkistrategian keskeiset linjaukset suppeasti ja valikoivasti ja että referointiin tulisi sisällyttää keskeisimmät kaupunkistrategian luonnon monimuotoisuuden lisäämistä koskevat tavoitteet.

Suunnitelman aiempaa laajempaa tarkastelualueutta pidettiin huonona ratkaisuna. Suunnittelun tarkkuus ja vuorovaikutus kärsivät liian mittavan aluekokonaisuuden asettamista vaatimuksista. Lisäksi laaja tarkastelualue vie suunnitelmaa turhan yleiseen suuntaan, jossa merkittävätkin muutokset häviävät helposti yleisemmän taustamateriaalin esittelyn joukkoon. Kommenteissa moitittiin myös, että raportin, aluekorttien sekä teemakarttojen osittainen päällekkäisyys vaikeuttaa suunnitelmamateriaalin arvioimista. Aluekortit voisivat toimia yhteenvedoina paremmin, jos niissä olisi karttakuvien esitettyinä merkittävimmät suunnitelmat ja toimenpiteet. Aluekortin idean nähtiin toimivan parhaiten Vuosaaren keskuspuiston tapaisessa, kokoavassa ja erillisessä hankkeessa.

Suunnitelmassa esiintyvää käsitteistöä, kuten viherlinjayhteys ja viheryhteys, pidettiin epäselvänä. Käsitteiden koettiin viittaavan ekologiin yhteyksiin, vaikka esimerkiksi hankkeissa käsitteen alla kunnostettiin pääasiassa kulkureittejä.

Vastine

Helsingin kaupunki on viime vuosina inventoinut Vuosaaresta uhanalaisia luontotyyppejä ja inventointi jatkuu tulevina vuosina. Aluesuunnitelma on laadittu vuoden 2019 elokuuhun

mennessä kertyneen luontotiedon mukaisesti. Päivittyneet luontotiedot tullaan tarkistamaan jokaisessa jatkossa alueelle laadittavassa suunnitelmassa (mm. luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelmat, puustosunnitelmat ym.).

Helsingin kaupunkistrategia on yleisten alueiden suunnitelmien laatimista ohjaava asiakirja, jossa esitetyt tavoitteet pyritään konkretisoimaan myös Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmassa. Lyhyellä referoinnilla haluttiin muistuttaa strategian tavoitteista, mutta strategian laajaa referointia ei katsottu tarpeelliseksi, koska kaikki strategiassa esitetyt tavoitteet pätevät referoinnin laajuudesta huolimatta.

Moniin muihin aikaisempiin aluesuunnitelmiin tai meneillään oleviin yleisten alueiden suunnitelmiin verrattuna Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelma ei ole pinta-alaltaan poikkeavan laaja. Yleisten alueiden suunnitelman aluetta valittaessa määräävänä tekijänä toimii suunnittelutilanne ja alueen kaupunkikuvallinen rakenne pinta-alan sijaan. Yleisten alueiden suunnitelman sisältöä pyritään kuitenkin jatkuvasti kehittämään yhtä paremmin tarkoitustaan vastaavaksi, ja asukkailta saatu palaute on tärkeää jatkokehitystä mietittäessä.

Viheryhteys ja viherlinjayhteys ovat käsitteinä peräisin Helsingin viher- ja virkistysverkon kehittämissuunnitelmasta, jossa käsitteiden merkitykset on kerrottu. On kuitenkin ymmärrettävää, että käsitteet eivät ole tuttuja kaikille suunnitelmaa lukeville, ja tämä huomioidaan myös jatkossa yleisten alueiden suunnitelmia kehitettäessä.

Luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteet ja verkostotarkastelut

Ekologiset yhteydet

Meri-Rastilan metsän, Kallahdenharjun sekä Pohjavedenpuiston välinen ekologinen yhteys nähtiin tarpeelliseksi osoittaa ja huomioida aluesuunnitelmassa nykyistä suuremmalla painoarvolla. Ullaksenpuisto ja Pohjavedenpuisto haluttiin huomioitavan osana ekologista yhteyttä.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Raportin kuvaa 34, joka esittää metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet, pidettiin harhaanjohtavana ja sitä toivottiin muokattavaksi tai poistettavaksi. Useiden yli 4 hehtaarin ydinmetsien säilymistä suunnitelma-alueella pidettiin välttämättömänä ja metsä- ja puustoisien verkoston karttaan haluttiin merkittävän kaikki säilyvät yli 4 hehtaarin laajuiset metsäiset alueet. Metsä- ja puustoisien verkoston karttaan merkityillä maankäytön muutosalueilla ei nähty lainkaan tarvetta luonnonhoidon tarpeen tarkastelulle niihin esitetyn rakentamisen vuoksi.

Luonnon- ja maisemanhoito

Vieraslaajien torjunnan havaittiin puuttuvan kokonaan Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmasta.

Hoitoluokituksessa nähtiin vakavia puutteita arvometsien määrässä. Arvometsäksi haluttiin luokitella mm. Vanttikallion metsäalue, Pohjavedenpuiston kallioalue ja edustavimmat rinnemetsät, metsikkökuvioita Ramsinniementä, Ole Kandelinin puistosta ja Ison Kallahdenpuiston kallion rinnemetsistä sekä kaikki lahokaviosammalen tärkeät elinympäristöt. Kommentissa todettiin kaupungin todenneen pääosan näistä alueista arvokkaiksi METSO-selvityksissä.

Suunnitelman metsäisten alueiden luonnonhoidon tavoitteiden katsottiin olevan ristiriidassa Helsingin kaupunkistrategian monimuotoisuustavoitteiden kanssa. Pahimmiksi ristiriidoiksi koettiin vanhakantainen metsänhoito, joka sisältää valtapuuston harvennushakkuuta ja laajaa pienpuuston harventamista. Hoidon ulkopuolelle jätettyjen alueiden ei nähty olevan riittäviä, kun niiden ulkopuolella jatketaan hakkuuta ja muita hoitotoimia. Alueiden kehittämisessä ja hoidossa vaadittiin huomioitavaksi myös tavalliset biotoopit ja eliölajit arvokkaiden ja uhanalaisten rinnalla.

Jatkossa toivottiin esitettävän metsien ikäluokkakartalla eri-ikäisrakenteiset metsiköt omalla värillään.

Kommenteissa moitittiin myös, että mitään laadullista tavoitetta tai toimenpiteitä luontoarvojen lisäämisen osalta ei esitetä. Erityisesti metsäluonnon monimuotoisuuden lisäämistavoitteen konkretisoinnin puute herätti huolta. Käytännön keinoina tavoitteiden konkretisoimiseksi esiteltiin seuraavat kohdat:

- metsien lisäsuojelu
- luonnontilaisen kaltaisen kehityksen hallittu salliminen sekä hallittu hoitamattomuus ylipäättänsä
- sekapuustoisuuden, eri-ikäisrakenteisuuden ja kerroksellisuuden suosiminen
- lahoppumäärien lisääminen luontaisen lahoppuun muodostumisen sekä hoitotoimissa jätettävän lahoppuun avulla
- maapohjan kulutuksen hillintä tavanomaista tiheämmän pienpuuston ja lahoppuun avulla.

Myös aluekorttien osalta kommentit olivat edellä esitetyn kaltaisia: Tavoitteet koettiin kokonaisuudessaan liian metsänhoitopainotteisiksi.

Vastine

Raporttiin lisättiin osuudet vieraslajien torjunnan tärkeydestä niittyverkoston ja hoidon tarpeen tarkastelun yhteyteen.

Kommentissa mainittujen metsä ja puustoisien verkoston yhteyksien osalta Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmassa noudatetaan yleiskaavan, Metsä- ja puustoisien verkoston (2019) sekä parhaillaan Kaupunkiympäristölautakunnassa käsiteltävien Meri-Rastilan asemakaavaehdotusten mukaista rakennetta, joissa yhteisvaikutuksiltaan yhtenäisimmän ja kehittämisedellytyksiltään parhaan paikallisen metsä- ja puustoisien verkostoyhteyden on todettu kulkevan jatkossa Mustakivenpuiston kautta Vuosaaren keskuspuistossa Mustavuoren suuntaan. Tämän vahvimman paikallisen yhteyden lisäksi Meri-Rastilan alueella on jatkossakin mahdollista säilyttää ja paikoin kehittää puistojen luomaa verkostomaista rakennetta, mikä on osoitettu yleisten alueiden suunnitelmassa.

Metsä- ja puustoisien verkoston karttaan on merkitty kaikki säilyvät yli 4 hehtaarin kokoiset ydinmetsät.

Suojelualueiden perustamisesta ei päätetä yleisten alueiden suunnitelmissa. Helsingin luonnonsuojeluohjelman mukaisesti Vuosaareen on tulossa kuitenkin vuoteen 2024 mennessä vielä 10 uutta luonnonsuojelualueutta, joiden yhteispinta-ala on noin 162 hehtaaria. Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelman suunnittelualueelle uutta luonnonsuojelualueutta tullaan perustamaan Ramsinniemen lehdon laajennusalueille, jonka jälkeen Ramsinniemen suojellun lehtoalueen kokonaispinta-ala on noin 9,5 hehtaaria.

Helsingin kaupunkistrategian luonnon monimuotoisuustavoitteet ovat metsien hoidon keskeisin tavoite. Luonnontilaisen kaltainen kehitys sekä hallittu hoitamattomuus on suunnitelmassa pääperiaatteena Meri-Rastilan metsäalueella, Rastilassa, Ullaksenpuistossa, suurimmassa osassa Keski-Vuosaaren, Nordsjön kartanon ja Ramsinniemen metsäalueita. Näillä alueilla muodostuu luontaisesti lahoppuuta ja metsä kehittyy luontaisesti sekapuustoiseksi, eri-ikäisrakenteiseksi ja kerrokselliseksi. Luontaisesti aukkoihin kasvava tiheämpi pienpuusto ohjaa myös kulkemista. Kommentissa esitetty väite metsäluonnon monimuotoisuuden lisäämistavoitteen konkretisoinnin puutteesta Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmassa ei siis pidä paikkaansa. Käytävien varsilla ja tonttien läheisyydessä, joissa hoitotoimia tehdään, luonnon monimuotoisuus on keskeisenä tavoitteena asukkaiden turvallisuuden lisäksi.

Luontojärjestöt ja asukkaat voivat osallistua ja vaikuttaa hoitoluokkien (myös. C5-arvomeriesien) tarkempaan kuviotasoiseen määrittelyyn seuraavassa suunnitteluvaiheessa, kun luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmaa laaditaan.

Ehdotus eri-ikäisrakenteisten metsiköiden esittämisestä omalla värillään huomioidaan yleisten alueiden suunnitelmia kehitettäessä.

Vesistöt ja hulevesi

Sinisen verkoston tavoitteita haluttiin täydennettävän Ramsinkannaksen- ja Mellunkylänpuron biologisten arvojen ja luonnontilan säilyttämistä ja parantamista koskevilla tavoitteilla sekä Vuosaaren pohjavesialueen suojele- ja laadunsäilyttämistavoitteilla.

Kangaslammen ja Mellunkylänpuron ympäristössä havaittiin ristiriitoja eri karttojen valuma-alueissa.

Vastine

Ramsinkannaksen puron kehittämistä edistetään puron valuma-alueelle sijoittuvan asemakaavahankkeen yhteydessä. Mellunkylänpuron valuma-alueen tavoitteet on kirjattu Puotilan, Vartioharjun ja Fallpakan aluesuunnitelmaan (2012–2022) sekä Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelmaan (2018-2027). Pohjavesialueilla noudatetaan yleisesti ”Rakentamistapaohjetta tärkeälle pohjavesialueelle rakennettaessa” sekä pohjavesialueelle 2003 laadittua suojelusuunnitelmaa. Nämä asiat kirjattiin muistiin myös raportin sivulle 36.

Kangaslammen ympäristön valuma-alueet korjattiin oikeiksi kuvissa 30 ja 31.

Liikenne, kadut ja reitit

Ramsinniementie toivottiin muutettavan kävely- ja pyörätieksi, jossa sallittaisiin autolla ajo vain tonteille.

Meri-Rastilan eteläosaan esitettyjen, uusien jalankulun ja pyöräilyn reittien tarpeellisuutta pyydettiin harkitsemaan huomioiden luonnon ja viheryhteyksien säilyminen. Rantareitin ja muiden pienten polkujen toivottiin olevan kivituhkapintaisia.

Leikosaarentien ja Vuosaarentien kohdille ehdotettiin viheralikulkuja alikulun viihtyisyyden, ekologisen yhteyden ja luonnon monimuotoisuuden kehittämiseksi.

Vastine

Yleisten alueiden suunnitelmassa ei päätetä kadun muuttamisesta kävely- ja pyörätieksi. Ehdotus välitetään kaavoitukselle tiedoksi. Asukkailta saadut useat toiveet Meri-Rastilan kävelyreittien tarveharkinnasta sekä ajatus viheralikulusta huomioidaan Vuosaarta suunniteltaessa ja kehitettäessä.

Hanke-esitykset

Hankkeiden huomioitiin keskittyvän paljolti Keski-Vuosaareen.

Kallvikintien kaupunkikuvan parantaminen

Kallvikintien hankkeessa esitettyjä viheralueiden hoitotoimenpiteitä ei nähty hyvinä, vaan metsäisyyttä haluttiin useassa kommentissa vaalia ja myös lisätä pysäköintialueita metsittämällä.

Vuosaaren ulkoilupuiston reitistön jäsentäminen ja parantaminen

Hanketta moitittiin liiasta kulkureittien kehittämisestä ekologisten yhteyksien jäädessä toisarvoisiksi. Toisaalta reitistön jäsentäminen ja parantaminen nähtiin tarpeelliseksi, mutta sen rinnalle haluttiin myös kasvillisuuden vahvistamista. Ulkoilupuistoon haluttiin selkeät opasteet Vuosaaren metroasemalta alkaen. Lisäksi Nordsjön kartanon puistossa olevat yksityisaluekyllit haluttiin poistettavan. Itäreimarintieltä Niinisaarentielle kulkeva kävelytie pyydettiin toteuttamaan kapeana tai jättämään tekemättä arvokkaan lintualueen ja kosteikon vuoksi.

Poikittaisen viherlinjayhteyden parantaminen

Hanketta pidettiin osittain kannatettavana, mutta sen nimi koettiin harhaanjohtavaksi. Hankkeessa käsitellyn kulkureitin hankalimpana katkoskohtana nähtiin Kallvikintien ja Koukkusaarentien koulun välinen osuus, jossa omakotiasutus katkaisee viheryhteyden ja katkoksellesse ehdotettiin kiertoreittiä. Vanttikallion polun osalta mietittiin vielä esitettyä kevyempää vaihtoehtoa alueen luonnon säilyttämiseksi.

Edellisen aluesuunnitelman hanke Ramsinniemen opastuksesta

Ramsinniemen viheralueiden opastusta toivottiin edelleen parannettavan lisääntyneen virkistyskäytön vuoksi. Opasteilla toivottiin ohjattavan kulkua muutamalle kevyesti kunnostettavalle polulle.

Vastine

Hankkeet keskittyvät Keski-Vuosaareen, koska muualla alueella on meneillään merkittäviä asemakaavahankkeita, joissa osaltaan määritellään yleisten alueiden kehitystä tulevana vuosikymmeninä.

Kallvikintien hanke perustuu Kallvikintien suunnitteluperiaatteisiin liittyvään katutilan maisemaselvitykseen ja viitesuunnitelmaan. Saadut palautteet metsäisyyden säilyttämisestä huomioidaan hanketta suunniteltaessa.

Vuosaaren ulkoilupuiston reitistön jäsentämisestä saatu palaute huomioidaan hanketta suunniteltaessa. Nordsjön kartanoalueen yksityialuekytät poistetaan.

Poikittaisen viherlinjayhteyden parantamisen hanke nimettiin uudestaan Poikittaisen virkistysyhteyden parantamiseksi. Muu hankkeesta saatu palaute huomioidaan hanketta suunniteltaessa.

Ramsinniemen opastuksen kehittäminen huomioidaan alueen viheralueiden kehittämisessä.

LIITTEET

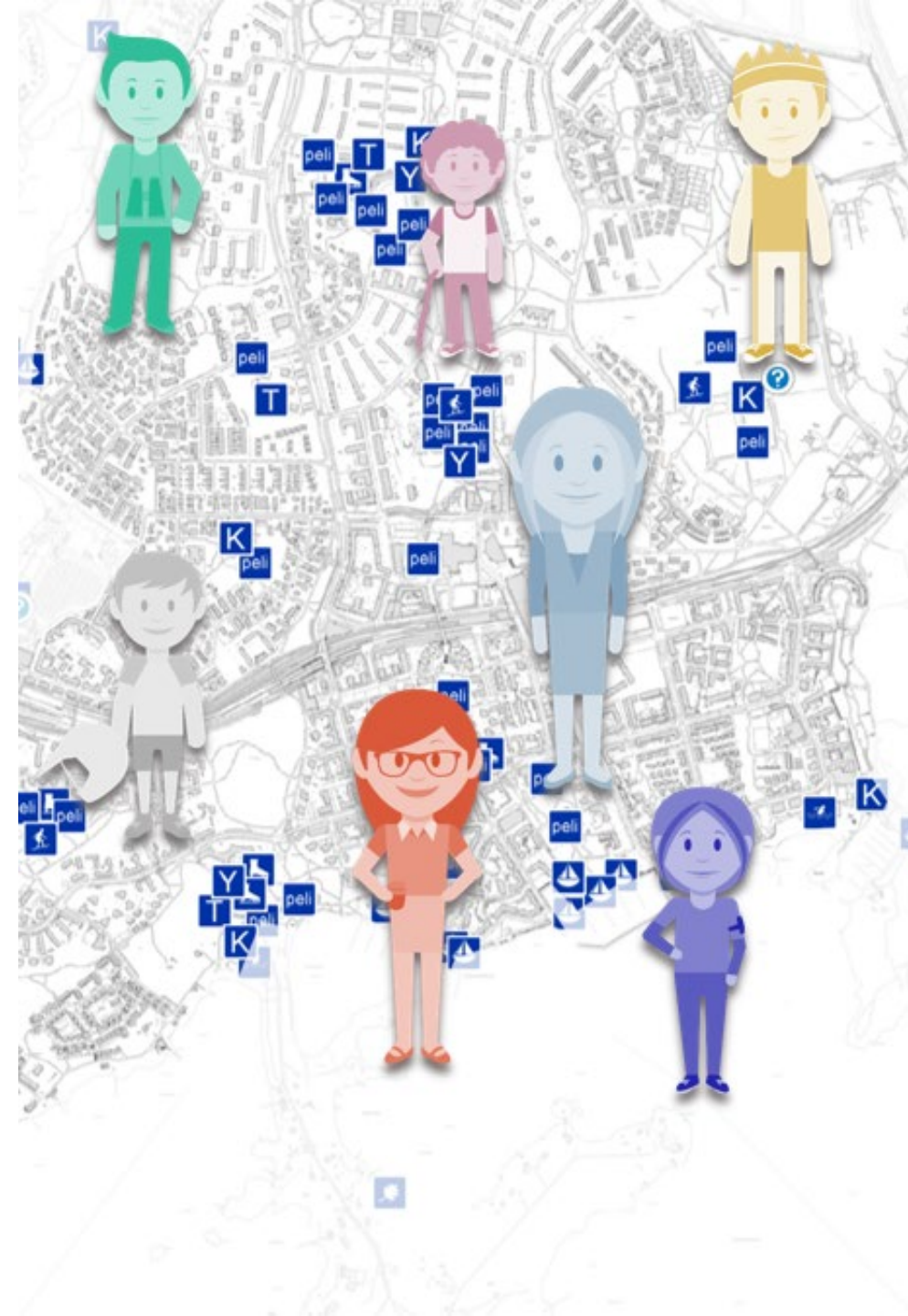
LIITE 1: Asukastilaisuuksien yhteenveto

LIITE 1. *Asukastilaisuuksien purku*

[illegible]

Vuosaaren aluesuunnitelmien asukastilaisuudet

- Vuosaaren aluesuunnitelmia koskevat asukastilaisuudet järjestettiin Merilahden peruskoululla 27.11.2018 ja Vuosaaren lukiossa 12.12.2018.
- Asukastilaisuuksien tavoitteena oli kartoittaa asukkaiden paikallistuntemuksen avulla mahdollisia hanke-ehdotuksia sekä kerätä kommentteja yleisesti aluesuunnitelmassa esiteltävistä teemoista.
- Aukkaat kutsuttiin tilaisuuteen lehti-ilmoituksella, Facebook-kutsulla sekä eri yhteistyökumppaneille, seuroille ja yhdistyksiin lähetetyillä erillisillä kutsukirjeillä.
- Tilaisuuksissa oli mukana sekä kaupungin että konsultin edustajat sekä alueeseen liittyviä muita tahoja (puistokummi jne.)
- Seuraavilla sivuilla esitellään yhteenveto molemmista asukastilaisuuksista. Materiaali sisältää vain suoraan aluesuunnitelmaan liittyvän aineiston täydennettynä Kävelyverkosto-pisteen keräämillä huomioilla.

Asukastilaisuuksien toteutus

- Tilaisuuksissa esiteltiin aluesuunnitelman tarkoitus, tavoitteet, sisältö ja aikataulu. Lisäksi tilaisuudessa käytiin läpi verkkokyselyn tuloksia. Aluesuunnitelman lisäksi tilaisuuksissa oli esillä muita ajankohtaisia hankkeita, kuten Merirastilan asemakaava.
- Alustusten jälkeen osallistujilla oli mahdollisuus tutustua työn aikana tunnistettuihin kehitystoimenpiteisiin, merkitä omia toiveita, tarpeita ja ideoita neljällä teemapisteellä kartalle suunnittelijoiden kanssa keskustellen.
- Muutamalla teemapisteillä esiteltiin myös maastotöihin perustuneita huomioita esimerkkinä mahdollisista hanke-ehdotuksista
- Asukkaat saivat jättää kommentteja post it -lapuin tai tarroin pohjakartoille.

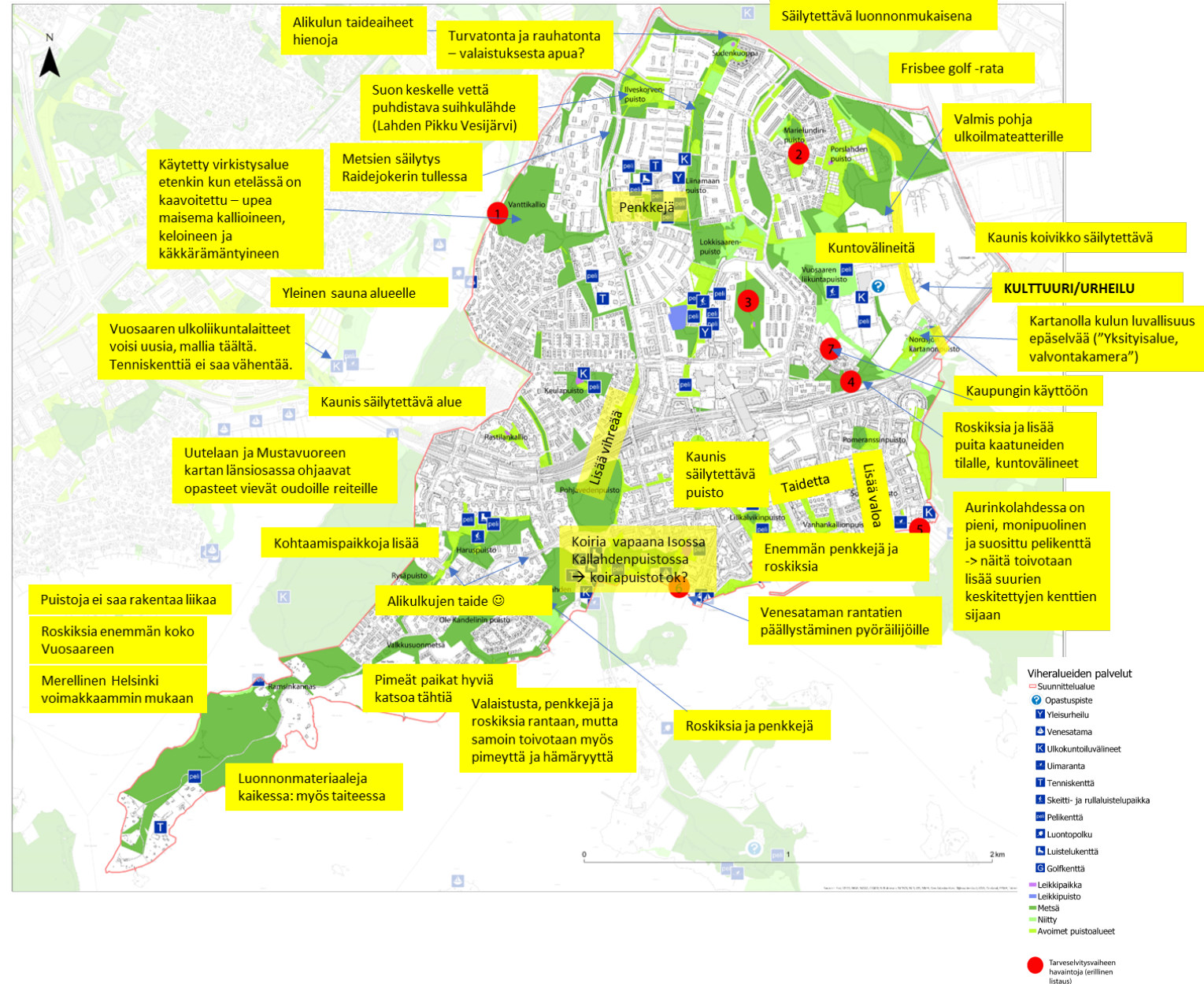
Teemapisteet

- Jalankulku- ja pyöräilyreitistö
- Viheralueiden palvelut
- Luonnon- ja maisemanhoito
- Sade- ja sulamisvesien hallinta

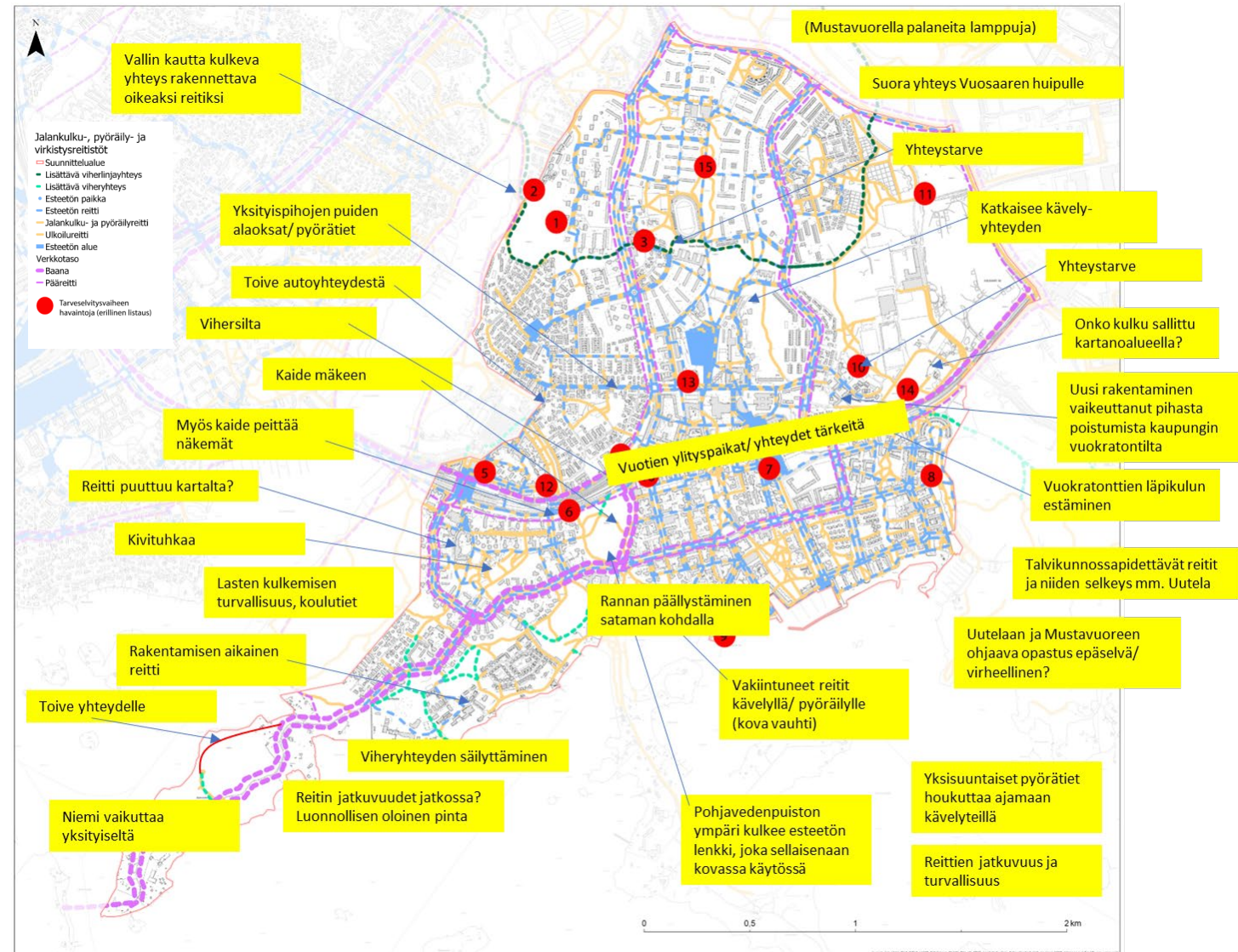
Yhteenvedo: Viheralueiden palvelut

- Virkistysalueiden, kalusteiden ja varusteiden (esim. saunat, pelikentät, kohtaamispaikat, kuntolaitteet, jätteastiat, penkit) määrän lisääminen
- Alueen koetun turvallisuuden parantaminen (puistojen käyttäjät, koirat)
- Puistojen määrän pysyminen ennallaan, vehreyden tukeminen
- Taiteen säilyttäminen ja lisääminen
- Valaistuksen lisääminen ja toisaalta hillitseminen (mahdollisuus pimeässä rauhoittumiseen ja tähtien katseluun)
- Merellinen Helsinki
- Opastuksen selkiyttäminen mm. yksityinen/julkinen-jaottelun osalta

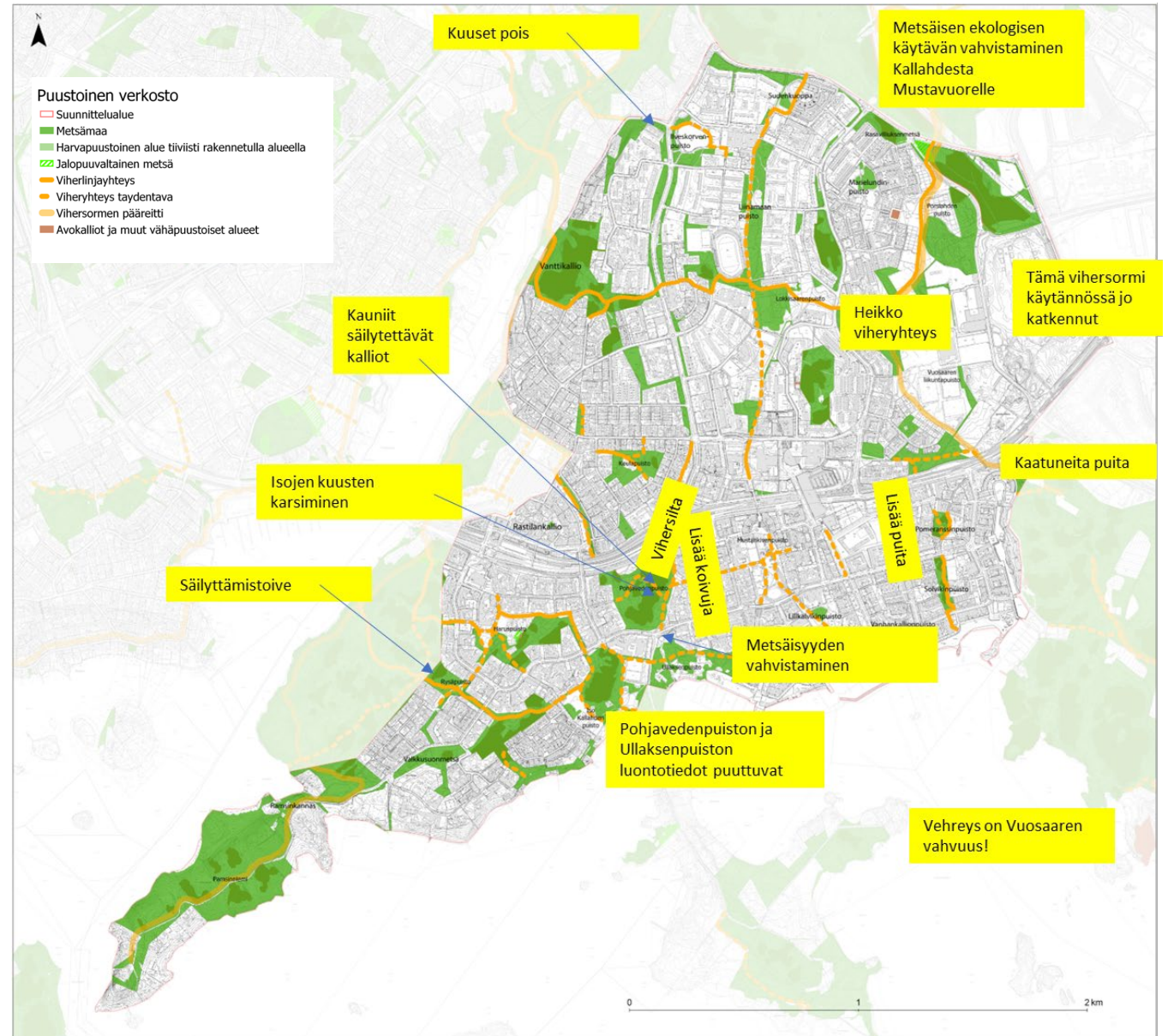
Yhteenveto: Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitistöt

- Yhteyksien parantaminen, reittien jatkuvuuden ja turvallisuuden varmistaminen eri kulkumuotojen yhteensovituksella
- Kaiteiden lisääminen jyrkkiin kohtiin
- Talvikunnossapidettävien reittien viestiminen ja laatutaso
- Opastamisen parantaminen mm. yksityinen/julkinen-jaottelun osalta
- Uuden rakentamisen ja rakentamisen aikaisten reittien huomiointi

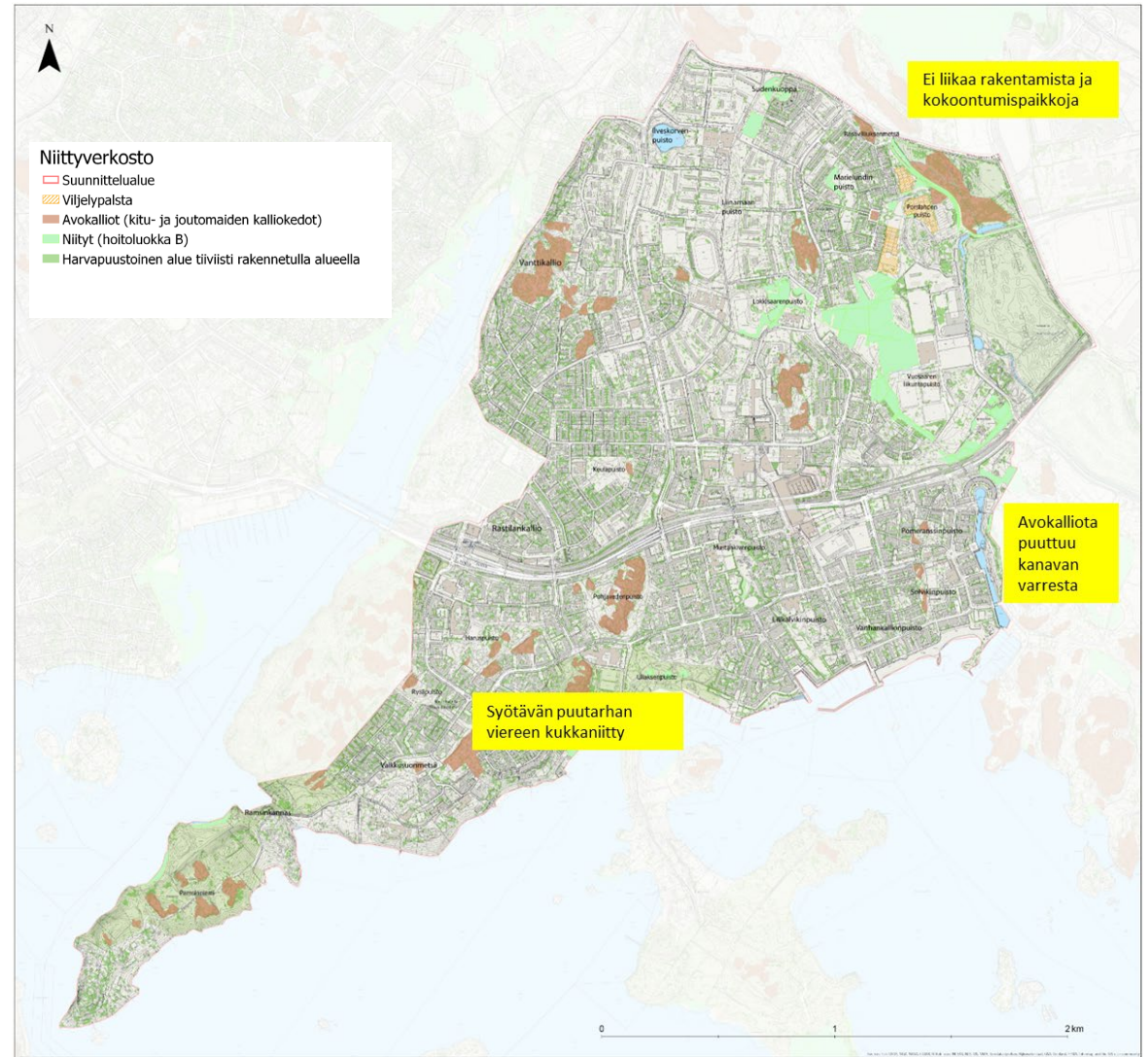
Yhteenveto: Puustoinen verkosto

- Vehreys alueen vahvuutena, metsäisyyden vahvistaminen
- Viheryhteyksien vahvistaminen
- Alueessa puuston karsimistoiveet painottuvat länteen ja istutustoiveet itään
- Luontotietojen puutteita

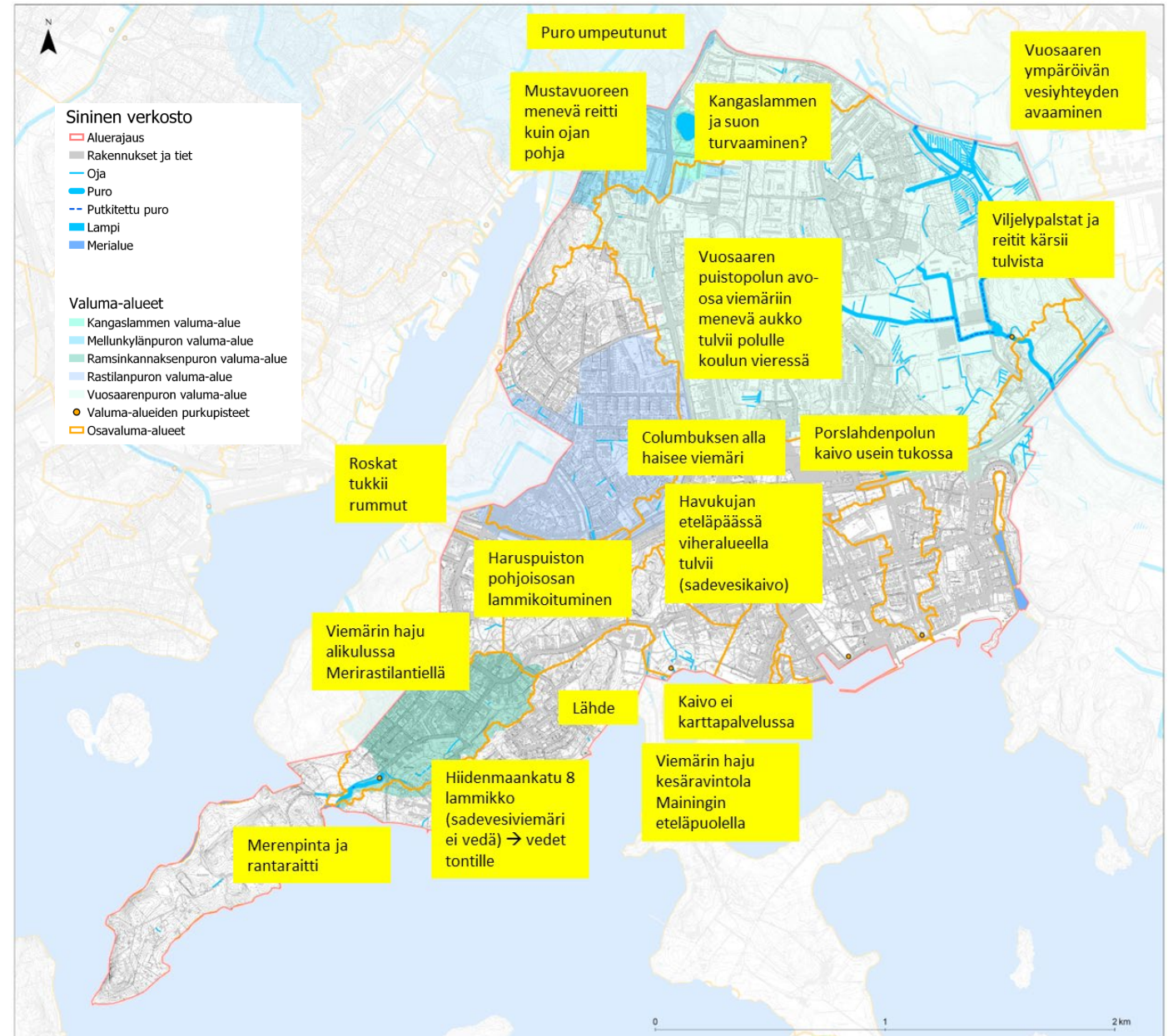
Yhteenveto: Niittyverkosto

- Ei liikaa rakentamista ja kokoontumispaikkoja
- Kanavan varresta puuttuu avokalliota
- Kukkaniitty syötävän puutarhan viereen

Yhteenveto: Sininen verkosto

- Viemäreiden hajuongelmat
- Kaivojen tukkeutuminen
- Puistojen, viljelypalstojen ja reittien tulviminen ja lammikoituminen
- Merenpinta ja rantaraitti
- Reittien parantaminen ja sinisten alueiden turvaaminen

Yhteenveto palautteesta

- Alueen kalusteiden (esim. kuntolaitteet, jäteastiat, penkit, kaiteet) määrän lisääminen
- Kauniiden alueiden säilyttäminen
- Vehreyden lisääminen
- Yhteyksien parantaminen, reittien jatkuvuuden ja turvallisuuden varmistaminen eri kulkumuotojen yhteensovituksella
- Reittien parantaminen ja sinisten alueiden turvaaminen
- Alueen koetun turvallisuuden parantaminen
- Huonokuntoisen katukasvillisuuden uusiminen
- Viemärin hajun poistaminen
- Ideat hankkeiden toteuttamiseen liittyvistä tavoista, kuten taide, materiaalit, tunnelma, valaistus ja näkymät.